

לתוך חלל עובי הפתח, כדי לכסות את עביו של כתל.

וכיון שכל דלת היתה רחבה חמש אמות [מחצית מפתח ההיכל] היא כסתה חמש אמות מתוך שש אמות של עובי הקיר. [יתכן שהאמה שנשתיירה שימשה כמזווה לדלת. עיין בסוף המשנה].

ושתי הדלתות הפנימיות היו נפתחות לתוך הבית, כדי לכסות את מקום "אחר הדלתות", שהמקום בכותל, המוסתר על ידי הדלת, הנפתחת כלפי פנים ההיכל, לא היה מצופה זהב, כי הדלת שהיתה מצופה זהב כסתה את אותו המקום, ולא היה צורך לצפותו זהב.

שכל הבית היה טוח בזהב חוץ מהמקום אשר נמצא "מאחר הדלתות", שלא היה צורך לטוח אותו בזהב היות והוא מתכסה על ידי הדלת המצופה זהב הנפתחת פנימה, ומכסה את המקום הזה.

רבי יהודה אומר: כל ארבעת הדלתות — בתוך עובי הפתח היו עומדות, וכמין אצטרמיטה, דלתות מתקפלות באמצעות צירים, הן היו עשויות, ונקפלות [מתקפלות] לאחוריהן, וכל אחת מהן תפסה שטח של אמתיים וחצי בלבד, ולכן יכלו לקפל גם את הדלתות הפנימיות וגם את הדלתות החיצוניות על עובי חלל הפתח, ונמצא שאלו, שתי הדלתות הפנימיות תפסו שתי אמות ומחצה מכל צד, בצדו הפנימי של חלל הפתח, ואלו, הדלתות החיצוניות תפסו שטח של שתי אמות ומחצה מכל צד, בצדו החיצוני של חלל הפתח.

והאמה הששית שבעובי הפתח שמשה משני הצדדים, החיצוני והפנימי — חצי אמה

גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל, ומדלח משוכה כלפי מעלה על גבי כלונסות קורות.

כל מי שהוא מתנדב זהב, היה עושה אותו בצורת עלה או גרגיר או אשכול, ומביא ותולה בה בגפן הזהב.

אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: מעשה היה שהיו צריכים להעבירה ממקום למקום ונמנו עליה שלש מאות כהנים כדי לטלטלה מחמת כובדה.

פרק רביעי

משנה א:

17-ב פתחו של היכל: גבהו עשרים אמה, ורחבו עשר אמות.

פתח ההיכל היה בקיר שבין האולם ובין ההיכל, והיה עוביו של הקיר שש אמות.

וארבע דלתות היו לו לפתח שבין האולם להיכל: שתיים בפנים, בסוף עובי הכותל הפנימי, כלפי ההיכל, ושתיים בחוץ, בצדו החיצוני של עובי הכותל, כלפי האולם.

והראיה שהיו לו ארבע דלתות: שנאמר [יחזקאל מא כג-כד] "ושתיים דלתות להיכל ולקודש. ושתיים דלתות לדלתות. שתיים — מוסבות דלתות, שתיים לדלת אחת, ושתי דלתות לאחרת". וילפינן מהא דכתיב "ושתיים דלתות לדלתות" שהיו שני זוגות של דלתות לפתח ההיכל [לפי רש"י ביחזקאל שם].

שתי הדלתות החיצוניות — היו נפתחות

ואז הוא פתח את שתי הדלתות החיצונות מבפנים, ואת שתי הדלתות הפנימיות הוא פתח מבחוץ.

משנה ג:

ושלשים ושמונה תאים לשכות היו שם 17-א מסביב להיכל.

המשה עשר בצפון.

המשה עשר בדרום.

ושמונה במערב.

ומסבירה המשנה את צורת המבנה של התאים:

התאים שבצפון ובדרום היו בנויים בשלש קומות. שתי הקומות הראשונות נבנו המשה תאים על גבי המשה, וקומה נוספת של המשה תאים על גביהם.

ואילו התאים שבמערב נבנו שתי קומות של שלשה תאים על גבי שלשה, וקומה נוספת של שנים תאים בלבד על גביהם.

ושלשה פתחים היו לכל אחד ואחד מהתאים. פתח אחד לכוון התא הסמוך מן הימין, ופתח אחד לכוון התא הסמוך מן השמאל. ואחד בתקרת התא לכוון התא שעל גביו.

ובתא אשר היה בקרן מזרחית צפונית היו בו המשה פתחים:

פתח אחד לתא מן הימין, ואחד לתא שעל גביו, ואחד ל"מסכה", למדרגות [או עליה שיפועית] שהיו בין הכותל החיצון לבין כותל ההיכל עצמו, והובילו אל הגג שמעל התאים, ואחד לפשפש השמאלי של השער

מזוזה מכאן, לדלתות הפנימיות, וחצי אמה מזוזה מכאן לדלתות החיצוניות.

והראיה שהיו הדלתות מתקפלות, מזה שנאמר [יחזקאל מא כג]: "ושתים דלתות היו לדלתות. שהיו שתיים דלתות שהן "מוסבות דלתות". דהיינו, דלתות מתקפלות, שתיים לדלת אחת, ושתי דלתות לדלת האחרת".

משנה ב:

ושני פשפשין, פתחים קטנים, היו לו לשער הגדול של ההיכל משני צידיו — אחד מימין בצפון ואחד משמאל בדרום.

בפתח הקטן הימני שבדרום — לא נכנס בו אדם מעולם.

ועליו הוא מפורש בכתוב על ידי יחזקאל הנביא שאין אדם רשאי לעבור בו.

שנאמר [יחזקאל מד ב] "ויאמר אלי ה': השער הזה יהיה סגור לא יפתח. ואיש לא יבא בו. כי ה' אלהי ישראל בא בו. והיה סגור".

נטל הכהן שהיה מוטל עליו לפתוח את ההיכל את המפתח, ופתח בו את הפשפש השמאלי הצפוני ונכנס להתא לשכה.

ומהתא נכנס להיכל, והיה מהלך בהיכל עצמו עד שהיה מגיע לדלת, ופותח אותה מבפנים.

רבי יהודה אומר: לא מתוך ההיכל הוא היה פותח את הדלת אלא בתוך חלל עוביו של כתל ההיכל הוא היה מהלך, עד שנמצא עומד בחלל שבין שני השערים של ההיכל, הפנימי והחיצוני.